

SAJÓSZÖGEDI
ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A programot készítette:

**Bónné Bodolai Marianna és
nevelőtestülete**

Tartalom

BEVEZETÉS.....	4
I. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	6
II. ÓVODÁNK KÜLDETÉSNYILAKOZATA	7
II. 1. Óvodakép.....	8
II. 2. Gyermekkép.....	9
II. 3. Pedagóguskép	10
II. 4. Szülőkép	10
III. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI.....	10
III. 1. Helyzetkép.....	11
IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELEDATAI.....	11
IV.1. Az egészséges életmód alakítása - Egészségfejlesztési program.	12
IV.1.1. Egészségfejlesztési program.....	12
IV.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	17
Fenntarthatóságra nevelés, környezetvédelem az óvodai nevelésben	18
IV.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	20
V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	21
V.1. Az óvoda személyi feltételei	21
V.2. Tárgyi - dologi feltételek.....	21
V.3. Az óvodai élet megszervezése.....	22
V.4. Az óvoda kapcsolatai.....	23
VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	27
VI.1. Játék	28
VI.2. Verselés mesélés	30
VI.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	31
VI.4. Rajzolás, festés mintázás, kézi munka	32
VI.5. Mozgás	33
VI.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	34
VI.7. Munka jellegű tevékenységek	35
VI.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	35
VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	37
VIII. NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI.....	38
VIII.1. Egyénre szabott/differenciált fejlesztési módszerek, tehetséggondozás	38
Tehetséggondozás az óvodai nevelésben	38
VIII.2. A nevelés időkeretei	40
IX. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI RENDEZVÉNYEI	41
X. INTÉZMÉNYÜNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI.....	42

XI. GYERMEKVÉDELEM	42
XIII. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT ELLÁTÁSA.....	46
XIII. TOVÁBBKÉPZÉSI ALAPELVEINK	50
XIV. AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE.....	51
XV. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI.....	53
XVI. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT	53
1. MELLÉKLET	55

BEVEZETÉS

Köszönjük, hogy érdeklődik Helyi Pedagógiai Programunk iránt.

Ez a dokumentum az óvodánkban folyó nevelőmunka eredményeire építve a jövő céljait, feladatait fogalmazza meg.

A társadalomban végbemenő átalakulás a nevelési - oktatási intézményekben változást hozott, így az óvodában is, mint nevelési intézményben.

A változás /integráció/ kihívás az oktatási-nevelési intézmények számára, mely szemléletváltást jelent az óvodavezetés és az óvodapedagógusok mindennapi munkájában. Az együttműködés során olyan légkört teremtve dolgozzunk, amelyben a munka értelme az élet értelmének elemévé válhat.

Olyan intézményt szeretnénk kialakítani, amely:

- megőrzi a korábban megszerzett szakmai, pedagógiai értékeket,
- a szervezeti és működési forma kialakulását követően kiszámíthatóságot, folyamatosságot biztosít,
- rugalmasan és hatékonyan alakítja a szolgáltatásait a megjelenő igényekhez, változatos, egyre inkább az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő programokat biztosít a gyermekek számára,
- megfelelő perspektívát nyújt a kellő ambícióval rendelkező munkatársai részére.

Legfőbb szempontunk a gyermekközpontú óvodai nevelés a gyermekek személyiségének tiszteletben tartása, sokoldalú fejlesztése változatos tevékenységeken keresztül az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Mindezek szem előtt tartásával kiemelt szerepet kap óvodánkban a tanulási képességek fejlesztése, a differenciált nevelés, az egyéni bánásmód, a másság elfogadása és elfogadtatása, a tehetséges gyermekek fejlesztése.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei a következők:

- Az óvodába járó gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- Óvodánkban folyó nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartására kell törekedni, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása, személyiségfejlesztése.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési-tanulási és magatartási zavarral küzdő gyermekek beintegrálása és fejlesztése.

Az alapelvek figyelembevételével a Helyi Pedagógiai Programunk megvalósítása során kiemelten kívánunk foglalkozni:

- A szabad játéktevékenység sokszínűségével, mint a gyermek személyiségének kibontakoztatásának egyik eszközével. Az élmény-fantázia-játék egységének megteremtésével.
- Az anyanyelvi nevelés területén a tiszta, érthető, tagolt beszéd kialakításával. A drámapedagógia, a bábozás adta lehetőségek kihasználásával, a folyamatos beszéd kialakításával.
- A környezet megismerésével, megóvásával kapcsolatos tennivalókra való figyelemfelhívással, az értékekre érzékeny gyermekek (felnőttek) nevelésével.
- Olyan, mozgásukban is fejlett gyermekek nevelésével, akik nemcsak a hagyományosan vett mozgás során fejlődnek, hanem a tánc, néptánc, lehetőségének biztosításával.
- A szülői igények alapján kívánunk lehetőséget biztosítani idegen nyelv tanulására, más népek kultúrájának, nyelvének megismerésére.
- Magatartásában, viselkedésében, szokásaiban fejlett, az iskolai életmódra képes gyermekek nevelésével.
- Az iskolai életmód elengedhetetlen követelményeivel a figyelemkoncentráció, a megfelelő ismeretanyag a környező világ dolgairól. Ezek folyamatos fejlesztését az egész óvodai élet kiemelten fontos elemeinek tartjuk:
- A családi nevelés és az óvodai élet összhangjának, egymást segítő tevékenységének kiemelten fontos szerepével.
- Az óvodán belüli egységes nevelési elvek megvalósulásával a nyugodt, kiszámítható környezet biztosításával mind a gyermekek, mind a felnőttek számára.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben élő, szociálisan sérült, fejletlen, beilleszkedési-tanulási és magatartási zavarral küzdő gyermekek differenciált fejlesztésével.
- Speciális terápiák, újszerű módszerek alkalmazásával a sajátos nevelési igényű gyermekek személyiségének fejlesztésével.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésével, a tehetséges gyermekek fejlesztésével.
- A gyermekek differenciált fejlesztésével.

Bánné Bodolai Marianna
ÁMK főigazgató

I. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- A kormány 363/2012.(XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII törvény végrehajtásáról
- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011.évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1997. évi XXXI. Törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998.évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük
- 419/2024.(XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

II. ÓVODÁNK KÜLDETÉSNYILAKOZATA

Pedagógiai Programunkban hangsúlyos a szervezett korszerű ismeretsajátítás komplex foglalkoztatási rendszerben, melyben a gyerekek számára igyekszünk boldog, felhőtlen gyermekélethez, kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlődést biztosítani, nyugalmat, bizalmat árasztó esztétikus óvodai környezetben.

Célunk az új feladatokra felkészült, szívesen kommunikáló és kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező, környezetében jól eligazodó, az emberi kultúra értékeit becsülni tudó, befogadó, alkotni vágyó 3-6/7 éves gyermekek nevelése. Folyamatosan szem előtt tartva elkötelezettségünket a teljes gyermeki személyiség fejlesztése iránt úgy, hogy óvodásaink mindvégig megőrizték boldog gyermekkorukat.

Nevelési céljaink elérése érdekében a gyermekek önállóságának-aktivitásának növelését, differenciált fejlesztését kívánjuk biztosítani.

Kiemelkedő jelentőségű a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése, a tehetséges gyermekek fejlesztése.

Az óvoda nyitottsága, biztosíték arra, hogy eddig elért eredményeink, s tevékenységeink nem csupán a községben, hanem tágabb környezetünkben is ismertté váljanak.

A korszerű technikákat, újszerű nevelési és pedagógiai módszereket igyekszünk óvodai életünkbe beépíteni, mellyel színes, vonzó tevékenységeket biztosítunk a gyermekek számára. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek jó közérzettel, érzelmileg motiváltan vegyenek részt a tanulási folyamatban, maximális érzelmi biztonságban.

Szoros partneri kapcsolatok kiépítésére törekszünk, melyben a nevelőtestület a célok érdekében egységes egészként dolgozik.

*„A kisgyermek fejlődésének szabadsága
nem azt jelenti, hogy egyszerűen magukra
hagyjuk, hanem segítő szeretettel emeljük köré
a megfelelő környezetet...
Minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb
beavatkozásra van szükség a felnőtt részéről...
Arra kell törekedni, hogy a gyermek mindent,
amire képes, önállóan is végezzen.”*

Minden gyermek érték számunkra, ezért vállaljuk a kihívásokat jelentő nevelési feladatok megoldását is.

Képesek vagyunk folyamatosan megújulni, újszerű nevelési eljárásokat elsajátítani, követjük partnereink igényeit, elvárásait.

Eredményeink igazolják, hogy fejlesztő munkánk eredményes.

Olyan közösség vagyunk, ahol a minőségi tudás mellett fontos a tolerancia és az összetartozás.

II. 1. Óvodakép

Nyitott óvoda, melyben a közvetlen és közvetett partnerek igényeihez igazodva, a nevelőtestület felkészültségét figyelembe véve szakmailag önálló nevelési intézményként működünk.

A gyermekek személyiségének fejlesztését, képességeik kibontakoztatását együtt működve a szülőkkel, a családban folyó nevelést kiegészítve valósítjuk meg, a gyermek egyéni képességeihez igazodva.

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy
 - a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
 - b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
 - c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

II. 2. Gyermekkép

1. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

Célunk, hogy gyermekeink:

- Legyenek igényesek saját magukkal, társaikkal szemben, segítő készségük, toleranciájuk folyamatosan fejlődjön. Érdeklődési körük táguljon, gazdagodjon életkoruknak megfelelően.
- Fokozatosan ériék el az életkori sajátosságokból adódó fejlettségi szintjüket, melyet az óvodapedagógusok állandó figyelme kísér és segít.
- A gyermekek személyiségi jogainak tiszteletben tartása mellett a társadalmi elvárásoknak megfelelő nevelést fogadják el.
- Önállóságukat megfelelő keretek között érvényesítsék, tudják kifejezni gondolataikat, érzéseiket, ésszerű korlátokhoz, szabályokhoz alkalmazkodni tudjanak.
- Szeressék a természetet, ismereteik bővüljenek, óvják, védjék a környezetüket.
- Váljék igényükké és természetes szokásukká az egészséges életmód szokásainak és szabályainak megtartása.
- Érdeklődő, önmagát értékelni tudó és másokat elfogadó, együttműködő gyermekek nevelése.
- A kisgyermek, érzékeny, fejlődő személyiség önálló, de mégis egyénenként változó testi, lelki szükségletekkel.
- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodánk hitvallása: A gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegíteni, a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, újszerű nevelési eljárások, pedagógiai módszerek alkalmazásával.

A családi nevelést tiszteletben tartva, azt segítve, megerősítve szeretnénk, hogy az óvodánkba járó kisgyermekek vidám, gondtalan, éveket töltsenek nálunk, szeretetben, érzelmi biztonságban.

II. 3. Pedagóguskép

- Óvodapedagógusaink magatartásában az elfogadás és a tolerancia domináljon, az egyedi, másfajta értékek pozitív irányú megközelítése érvényesüljön.
- Jellemezze őket az optimizmus, a megértő, támogató együttérző, elfogadó és segítőkész gyermekszerepet.
- Törekedjenek önképzéssel és továbbképzésben való részvétellel szakmai tudásuk elmélyítésére és megújítására.
- Legyenek tisztában saját értékeikkel, ezt bátran vállalják és képviseljék, az emberi értékeket közvetítsék, legyenek ambícióik, legyenek képesek önvizsgálatra, önelemzésre, a szükséges lépések megtételére.
- Viselkedésük, megjelenésük legyen példamutató. Szemléletmódjukat a pozitív beállítódás, az optimizmus és a korrekt kritikai szellem egységesen jellemezze.
- Legyenek képesek feladataikat közvetlen munkakörükön túl tágabb összefüggésben értelmezni, szakmai kapcsolataikat bővíteni.
- Munkájukat pontosság, fegyelmezettség és az igényesség jellemezze, alakítsanak ki őszinte korrekt kapcsolatokat a szülőkkel.
- Törekedjenek újszerű nevelési eljárások, pedagógiai módszerek elsajátítására és alkalmazására.
- Nevelőmunkájukban érvényesüljön a gyermekcentrikusság, a türelem és a tolerancia, attitűdje modellet, mintát jelentsen a gyermek számára. Ne adjanak helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

**„A gyermek, a mienk is, az enyém, a tied,
Mindannyiunké.”**

/Hermann Alice/

II. 4. Szülőkép

- Őszinte partneri kapcsolatra törekvés, amelyet áthat a nagyfokú bizalom.
- Készség a közös problémák megoldására.
- A gyermek óvodai fejlettségének figyelemmel kísérése, segítése.
- Érdeklődés az óvoda rendezvényei és programjai iránt.
- A Helyi Pedagógiai Programban és Házi rendben foglaltakkal összhangban történő családi nevelés.

III. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Hivatalos elnevezése:

Sajószögedi Általános Művelődési Központ-Család és Gyermekjóléti Szolgálat-Konyha-Művelődési Ház

OM azonosító: 028690

Címe: 3599 Sajószöged Ady E. út 37.

Telefonszáma: 06-49-340-687

III. 1. Helyzetkép

B. A. Z. vármegyében, Tiszaújváros vonzáskörzetében található Sajószöged A községben háromcsoportos, részben önállóan gazdálkodó óvoda működik. Az Alapító okirat tartalmazza a felvehető gyermekek létszámát, mely 75 fő. Az óvodába érkező gyermekek különböző szociális háttérrel rendelkeznek.

A gyermekek otthoni érzelmi háttere elfogadó, szeretetteljes. A családok többsége jó kapcsolatban van az óvodával. Érdeklődő, segítő szándékú szülők gyermekei járnak óvodánkba.

Sajószögeden az óvoda 1974-ben kezdte meg működését. Óvodánk a 35-ös főút mellett a Tolnai-tó közelében helyezkedik el. A csoportszobák nagysága a gyermekek létszámának, életkorának megfelelő. A benne lévő bútorok korszerűek, felújítottak. A gyermeklétszám ideális. A tágas udvarunk lehetőséget nyújt a nyugodt, kiegyensúlyozott gyermekjátékra. Az udvar nagy része füvesített, de szilárd burkolatú részeket is létesítettünk a játékhoz, mozgásos tevékenységekhez. Mesterséges domb, mászóházak, fák, homokozók biztosítják a mozgások, játéklehetőségek változatosságát. Az udvari játékok nagy részét kicseréltük a szabványnak megfelelő, minősített eszközökre. A fedett terasz alatt rossz idő esetén is tartózkodhatnak gyermekeink. A különböző udvari részek egybefüggők, így a gyermekek mozgásukban nincsenek korlátozva. A gyermekek megfelelő szociális és kulturális környezetből érkeznek az óvodánkba. A neveltségi szintjük közötti különbséget nevelésünk során igyekszünk kiegyenlíteni.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELEADATAI

Az óvodai nevelés célja

Óvodai **nevelésünk célja** az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlesztése, gyermeki személyiség kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, az egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is) a családi nevelést kiegészítve biztosítani minden gyermek számára, hogy testi, szociális és értelmi érettség terén alkalmassá váljon az iskolai életre.

Nevelésünk a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti **alapvető feladatának**.

Legfőbb szempontunk a gyermekközpontú nevelés, a gyermekek személyiségének tiszteletben tartása, sokoldalú fejlesztése.

A 3-6/7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja:

- a teljes gyermeki személyiség fejlesztését,
- az életre való felkészítést,
- az adott életszakasz feladatait,
- a következő életszakasz előkészítését.

Az óvoda nevelési feladatai

Az óvodai nevelés **feladata** az óvodáskorú gyermek **testi és lelki szükségleteinek** kielégítése. Ezen belül:

- a) az egészséges életmód alakítása,
- b) az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- c) az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

A feladatok megvalósítása biztosítja, hogy az óvodáskor végére minden gyermek saját szintjének megfelelően, testileg, szellemileg alkalmassá váljon az iskolai élet megkezdésére.

IV.1. Az egészséges életmód alakítása - Egészségfejlesztési program.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az óvoda nevelési feladata:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása megőrzése,
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek, bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

IV.1.1. Egészségfejlesztési program

Az egészségfejlesztési program területei:

- egészséges táplálkozás,
- mindennapos, testmozgás,
- személyi higiéné,
- a bántalmazás, erőszak megelőzése.

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

- Az óvodapedagógus, az óvodai felvételi után készítsen a gyermekekről anamnézist, ezzel elindítja az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezze a hangsúlyt, a testi szükségletek kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.
- A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul, ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb-kéz stb. összehasonlító mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását.

Gyermektükör

- A gyermekekről egyéni fejlődési lapok készülnek (az OviKréta felületén), melyek értékelése félévenként történik.
Fogadóórák alkalmával tájékoztatjuk a szülőket a gyermek fejlődésének üteméről, melyet a szülő aláírásával igazol.
- Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségüket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvodapedagógus. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a testápolási szokások sorrendjét. Az óvoda nevelőtestületi szinten kidolgozott egységes egészségügyi szokásrendszerrel rendelkezik.
- Az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.
- A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják, ezért az óvoda a gyermekek étrendjét, úgy állítsa össze, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat az óvodapedagógus úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezeten, lehetőleg a folyamatosság módszerével éljen.

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

- Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.
- Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mely a 37/2014.(IV.30) EMMI rendelt alapján meghatározott.
- A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:
 - (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
 - (2) gyümölcs, zöldség,
 - (3) hús, hal, tojás,
 - (4) tej és tejtermék,
 - (5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék-érzékeny gyermekek diétájára.
- Szervezzenek az óvodapedagógusok a szülőkkel közösen évente egy-két gyümölcs- és zöldség- napot.
- Óvodai napirend keretében ismertessék meg az óvodapedagógusok a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel- és italféleségekkel. Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében teremtsenek játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- A foglalkozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kertet látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvodapedagógusok.
- Tejtermékekkel kapcsolatos foglalkozást is tartanak az óvodapedagógusok, a boltokban kapható mindenféle tejterméket vásárolnak a gyerekek és kóstolják végig az óvodában a kínálatot. Beszélgetnek a tej fontosságáról, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.
- A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságát, válogatást. Később ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak.
- A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk:
 - csapok elzárása,
 - folyékony szappan használata,
 - levegő minősége a csoportszobában,
 - közvetlen környezetünk tisztán tartása (csoportszoba, udvar).
- Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus hasson a szülőkre, hogy több rétegűen öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a praktikus, izléses öltözködés előnyéről (nyáron kalap és fényvédőkrém használata).
- A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a sokféle

mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

- A rövid ideig tartó, szervezett mikrocsoportos séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.
- A gyermekek alvásiigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtsük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend. Elalvás előtti mesélés és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljük át az altató hatására kialakult szendergés állapotát.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

- Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni.
- Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizeznek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. A felnőttek óvakodjanak a gyermekek megszegényítésétől. A tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

Mindennapos együtt mozgás:

- A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, tornák a mozgási igény kielégítése a megelőzésben. játszik nagy szerepet
- A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítunk számukra. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap - ha lehet kétszer is - tartózkodjanak a szabadban.
- Edzési lehetőség a kerékpározás, rollerezés és a téli időszakban szánkózás, csúszkálás.

Egészséges környezet biztosítása:

- Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.
- Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek a lehető legtöbb időt kinn tölthetik.
- Az udvaron legyen árnyékos és napos játszó rész, Legyen füves, homokos, betonos rész is. A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület álljon a gyermekek rendelkezésére. Az udvaron a gyermekeknek legyen biztosítva a higiénikus tárolással elkészített ivóvíz.
- Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be.
- A több funkciót betöltő csoportszobát tegyék alkalmassá a játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az izlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot hagyjuk szabadon, csak olyan függönyt használjunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos

tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönnyel vagy napellenző használatával védjük.

- Az óvodapedagógus a többféle játéktevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. Alakítson ki mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi mesélésnek, drámajátékoknak a színtere. Legyen olyan sarok vagy csoportszoba rész, ahol a gyermekek összegyűjthetik a mikrocsoportos séták alkalmával talált 'kincseket'.
- Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek van külön polca. Az öltözőben a szülők részére van egy esztétikus hirdetőtábla.
- A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését. A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. A pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése, higiéniai szabályok kialakítása

- Az óvoda gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés, a higiéniai szabályok betartása.
- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét.

- A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik.
- A nevelési év elején a logopédus felméri az 5. életévüket betöltött beszédhibás gyermekeket.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltnek vizet a kancsóból. Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznak.
- A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket önállóan befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Mindent megteszünk az óvodánkba járó gyermekek egészségének megőrzése és betegségek megelőzése érdekében.

IV.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik;
 - az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
 - az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, az én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek;
 - az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
1. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása. A gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül az önállóságnak, önfegyelemnek, kitartásnak, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
 2. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális

értékek, a hazaszeretet, szülőföldhöz és családdhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvodában fel lehet, és fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk, még pedig demokratikus társadalmi rendben. Társadalmi környezetükből a gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról, annak szükségletéről, munkájáról, a családtagok külső és belső jogairól, az egymáshoz való viszonyról az együttélés konkrét tapasztalatairól. Szem előtt kell, hogy tartsuk a tolerancia megéreztetését, mely arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Lehetőséget kell, hogy kapjon az önálló vélemény-nyilvánításra és önbizalmának fejlesztésére. A gyerekek újra játsszák életüket, mindazt, amit a családban, óvodában, vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. Ez az „újra játszás” elősegíti a szocializálódást, a társadalomba való bekapcsolódását, illetve támpontot nyújtanak a gyerek környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Az itt jelentkező feladatok játékidőben, szabadidőben, vagy a nap bármely szakában megvalósíthatók.

3. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Fenntarthatóságra nevelés, környezetvédelem az óvodai nevelésben

A fenntarthatóság fontossága

A fenntarthatóság a jelen szükségleteinek kielégítése mellett a jövő generációk életfeltételeinek megőrzését szolgálja. Az óvodáskor a legfogékonyabb életszakasz, amikor a gyermekekben kialakulhat a természet iránti tisztelet, a környezettudatos szokások alapja. Az óvoda nevelési folyamataiban a fenntarthatóságra nevelés kiemelt feladat, hiszen a mindennapi tapasztalatokon keresztül formálódik a gyermekek szemlélete és szokásrendszere.

Célok

A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása. Pozitív attitűd kialakítása a természet, az élő és élettelen környezet iránt. Az erőforrásokkal való takarékoskodás, energiatakarékos és környezetkímélő szokások kialakítása. A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlatának megismertetése és gyakorlati alkalmazása. A fenntartható életmód értékeinek közvetítése a családok felé is.

Feladatok

- A természet és a közvetlen környezet értékeinek bemutatása, a gyermeki élményeken keresztül való kötődés kialakítása.
- A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlatának beépítése a mindennapokba (külön tárolók a papírnak, műanyagnak, szerves hulladéknak).
- Energiatakarékosági szokások kialakítása: a világítás, vízhasználat, folyékony szappan tudatos kezelése.

- Újra használat és kreatív újrahasznosítás (pl. kézműves foglalkozások hulladékanyagból).
- Környezetvédelmi jeles napok megünneplése (Föld napja, Víz világnapja, Madarak és fák napja).
- Szabadtéri tevékenységek, kertészkedés, komposztálás, természeti séták szervezése.

Az óvodapedagógus feladatai

- Mintát ad a gyermekeknek a környezettudatos magatartásban, saját viselkedésével példát mutat.
- Tudatosan beépíti a fenntarthatóság elveit a mindennapi élethelyzetekbe (pl. a gyerekek bevonása a szelektív hulladék gyűjtésbe, energiatakarékos szokások gyakorlása).
- Olyan tevékenységeket szervez, amelyek közvetlen tapasztalatszerzést biztosítanak a gyermekeknek (kertgondozás, természetmegfigyelés, újrahasznosítás).
- Segíti a gyermekek kérdéseinek, érdeklődésének kibontakozását, irányítja őket a környezetbarát megoldások felé.
- Kapcsolatot tart a családokkal, a fenntarthatóság értékeit közvetíti a szülők felé is.
- Részt vesz helyi környezetvédelmi programokban, erősítve az óvoda és a közösség kapcsolatát.

A gyakorlatban való megjelenés

Az óvoda udvarának és környezetének gondozása a gyermekek bevonásával. Kézműves foglalkozások természetes anyagokkal és újrahasznosított eszközökkel. Játékos tanulási helyzetek, mesék, versek, dalok beépítése a fenntarthatóság témájában. Napi rutinban tudatosított szokások: a lámpák lekapcsolása, vízcsap elzárása, szemetelés kerülése. Szerepjátékok, dramatizálás a környezet védelméről.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a kulturális viselkedés szabályainak betartása.
- Segítenek egymásnak, együttéreznek a közösség tagjaival.
- A konfliktushelyzeteket igyekeznek maguk között megoldani. Érdeklődnek társaik iránt, a barátságokat igyekeznek óvodán kívül is fenntartani.
- A felnőtteket, társaikat minden találkozás alkalmával szeretettel, és tisztelettel fogadják, köszöntik.
- A közös tevékenységekben örömmel vesznek részt, a tevékenységek közben toleránsak, segítőkészek egymással.
- A közösségért szívesen dolgoznak, örülnek a közösen elért eredményeknek.
- Reálisan értékelik saját és társaik tetteit, eredményeit, elfogadják a kritikákat társaiktól, felnőttektől egyaránt.
- A környezetükben igyekeznek kialakítani a halk, szeretetteljes, alkotó légkört, mely idővel igényükké is válik.
- Kialakul bennük a természet és az állatok iránti tisztelet és szeretet.
- A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlatának megismerése és gyakorlati alkalmazása.
- A fenntartható életmód értékeinek belsővé válása
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

IV.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
 - Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.
 - Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
2. Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, -mint életkori sajátosságra- valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3. Az értelmi nevelés további feladatai:
 - egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
 - másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.
 - Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Minden új ismeretet, tevékenységet érdeklődéssel fogadnak, tudásvágyuk pozitívan alakul.
- Nyitottak és befogadóak a szűkebb és tágabb környezetükből érkező információkra.
- A tevékenységek során tapasztalatokat, ismereteket szereznek, melyek az óvodáskor végére életkori sajátosságnak megfelelő ismeretrendszerre alakul.
- Kialakulnak az életkori sajátosságnak megfelelő és az iskolai élethez szükséges intellektuális képességek.
- Érzéseiket, gondolataikat, egyéni elképzeléseiket szabadon fejezik ki szóval, mozgással és vizuális eszközökkel.
- Munkájukkal szemben igényesek, igyekeznek a minél tökéletesebb teljesítményre.
- Céltudatosan kezdenek hozzá a feladatokhoz, a tevékenységekben kitartóak, az eredményekből konzekvenciákat vonnak le.
- Tisztában vannak saját személyiségükkel, képességeikkel, ennek arányában vállalnak feladatokat, ugyanakkor állandóan jelen van a törekvés személyiségük fejlesztésére.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V.1. Az óvoda személyi feltételei

1. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
6. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját

Az óvodában dolgozó nevelők számát az Önkormányzat minden évben az előző évi statisztikai gyermeklétszám, valamint az ellátandó feladat figyelembevételével határozza meg.

Óvodánkban a születési adatok ismeretében a gyermeklétszám, a nevelési évekre vetítve biztosítja az óvoda hosszú távú működését.

A törvényi kereteknek megfelelően, magasan kvalifikált óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel. Tudatosan segítik a gyermekek egyéni képességeinek sokoldalú fejlődését.

Az óvodapedagógusok törekszenek a program által is meghatározott irányultságnak megfelelő továbbképzéseken való részvételre. Folyamatos az önfejlesztés. Az óvodapedagógusok teljesítették a 120 órás továbbképzést.

Intézményünkben jelenleg 6 fő óvodapedagógus 1 fő pedagógiai asszisztens, 3 fő szakképzett dajka látja el a nevelőmunkát az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt. Pszichopedagógiai végzettségű 1 fő.

Az intézményünk önálló konyhával rendelkezik. A konyhai dolgozók szakmai tudásukkal hozzájárulnak a gyermekek egészséges, korszerű táplálkozásához.

Óvodánk igyekszik a lehető legjobb minőségű szolgáltatást nyújtani a gyermekek és szüleik számára.

V.2. Tárgyi - dologi feltételek

Óvodánk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelel a változó testméreteknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. A gyermekek óvodai életének szinterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a

biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

A csoportszobák száma három, méretük, tágasságuk megfelel az előírtaknak. A csoportokban lévő bútorok korszerűek, felújítottak, Saját, zárt udvarral rendelkezünk, melynek területe a gyermek játékhöz szükséges hely igényét kielégíti. Udvari játékaink a szabványnak megfelelnek, minősítettek.

Különböző sporteszközök állnak a gyermekek rendelkezésére. A játszó udvarunkon betonozott és füves területek egyaránt találhatóak. Ily módon az év bármely szakaszában jól lehet használni az udvart. A játékeszközök változatosak. A homokozók sok gyermeknek adnak játékteret. Az udvari játékok folyamatosan fejlesztés alatt állnak, melyek segítségével még aktívabbá tehető az udvari élet.

A gyermekek foglalkoztatására szolgáló helyiségek jól felszereltek. A játékszerek változatos tevékenységeket biztosítanak a gyermekeknek. Igen sok készségfejlesztő, mozgásfejlesztő, gondolkodásfejlesztő játék található az intézményben.

Óvodánk technikailag jól felszerelt (DVD, számítógép, projector, mini hifi, bluetooth hangfal, hangszóró, multifunkciós nyomtató, digitális fényképezőgép, laptop és internet).

A nevelést - fejlesztést segítő, gyermeki tevékenységekhez rendelt alapvető eszközrendszerünk, a törvényes működéshez szükséges eszközeink és felszereléseink megléte nagyon fontos.

A program megvalósításához a jelenlegi tárgyi feltételek megfelelnek. A beszerzésénél arra kell törekednünk, hogy a programban megfogalmazott fejlesztő célokat szolgálják.

Törekszünk arra, hogy eszközeink, felszerelésünk minőségben a lehető legjobbat nyújtsa az óvoda dolgozói és a szolgáltatás igénybe vevői, elsősorban a gyermekek számára. Ezért kihasználunk minden lehetőséget, pályázatokat az eszközök bővítésére, szükség esetén cseréjére.

20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 2 számú melléklete alapján a pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a nevelő – fejlesztő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a Helyi Pedagógiai Program mellékleteként található.

V.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük a kialakult hagyományokon túl az óvodapedagógusok és szülők véleményét, igényét, valamint a személyi és tárgyi feltételeinket.

A fentiek alapján jelenleg három osztott (időnként részben osztott) óvodai csoport működik. A gyermekek óvodai életét céltudatosan kell kialakítani.

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú és párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységekhez, a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermek számára.

2. A napirendet a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Az egyes tevékenységekre fordítható

idő rugalmasan változtatható a gyermekek összetétele, a körülmények, a váratlan események hatására. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A stabil elemeken túl (étkezés, pihenés) az óvodapedagógus készíti el saját csoportjára vonatkoztatva a napi- és heti rendet, figyelembe véve az óvoda adottságait és a csoport szerkezetét, a gyermekek személyiségét.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

4. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőlávás mese és közösségi játékélmény biztosításával.

5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

6. Az óvodai csoportokban a napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése szükséges a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához a fontos képességek és készségek fejlődése érdekében. A legalább három óvodai csoporttal működő óvodákban a gyermekek – amennyiben létszámuk eléri a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. mellékletében meghatározott csoportlétszám minimumát – a tanköteles korukat megelőző nevelési évben az iskolai oktatásban való sikeres részvételük érdekében azonos életkorú gyermekekből álló óvodai csoportban vesznek részt az óvodai nevelésben. Ha a gyermekek létszáma nem éri el a törvényben meghatározott minimális létszámot, akkor a tanköteles korukat megelőző nevelési évet töltő gyermekek saját csoportjukon belül differenciált nevelésben vesznek részt.

7. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

8. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésének nevelési évében diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

V.4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatrendszerének megfelelő és széleskörű kialakítása több szempontból is kiemelkedő fontosságú. A megfelelő kapcsolatok kialakításával, programunk eredményes megvalósításához segítséget, információkat, az óvodában folyó munkánkról, eredményeinkről visszajelzést, esetleges minősítést kapunk. Fontos feladatunk a kapcsolatok kiszélesítése, a kapcsolattartás formáinak megfelelő kiválasztása. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Az óvoda szülőkkel való kapcsolata

Az óvodai nevelés és családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Alapvető feltétel a családdal való szoros együttműködés, ennek változatosak a formái, úgy, mint a személyes kapcsolatok, a különböző rendezvények. Az óvoda által és családokkal közösen szervezett események ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőtellel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot,

kerülve a gyermekek stresszt kiváltó helyzeteket. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Alapelvek:

- A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét, tiszteljük a szülőt, elfogadjuk még akkor is, ha a gyermeknevelésben súlyos hiányosságokat tapasztalunk.
- A szülőkkel való kapcsolatunkban az őszinte odafordulást, az empátiát és a segítő szándékot éreztetjük addig a pontig, amíg a szülő képes elfogadni.
- A kapcsolatunkat a tapintatra építjük, és arra törekszünk, hogy ez tovább mélyüljön a közös programok, együttes tevékenységek alkalmával.
- Elismerjük és elfogadjuk a család szokás- és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásoljuk az életmód jó szokásainak alakításában, figyelembe véve a családok sajátosságait.
- Tiszteletben tartjuk a családok vallásos érzelmeit, álláspontját.
- Mindaddig a család magánügyének tekintjük a családban történeteket, amíg azt nem tapasztaljuk, hogy azok a gyermek fejlődését, testi és lelki épségét veszélyeztetik.
- A gyermekek testi bántalmazásának, lelki sanyargatásának legkisebb gyanúja esetén is azonnal fellépünk.
- A gyermeki személyiség feltétel nélküli tisztelete és védelme.

Cél:

- Az óvodai és a családi nevelés egységének megteremtése, a nevelőpartneri viszony kialakítása és működtetése;
- Olyan nevelői hatások érik a gyermekeket, amelyek egymást erősítve segítik a gyermekek fejlődését.

Feladat:

- A kapcsolattartás eddigi formáit minden nevelési év elején ismertetjük a szülőkkel.
- A szülők bevonásával rendezvények szervezése (sportdelután, családi kirándulás, bál, rendezvények stb.).
- Szülői szervezet létrehozásának és működésének támogatása.
- Pontos információátadással segítjük a pontos tájékozódásukat.
- A Helyi Pedagógiai Program véleményezésének megszervezése – véleményüket figyelembe vesszük.
- Hozzáférhetővé tesszük a szülők számára a vezetői irodában a Helyi Pedagógiai Programot és a Küldetésnyilatkozatunkat.
- Az egységes nevelői ráhatások érdekében fejlődés-lélektani, pedagógiai előadásokat szervezünk külső meghívott szakemberekkel is.
- A bizalom légkörének kialakításában első lépés a folyamatos, fokozatos „anyás befogadás”. Tapasztalataink szerint ideális időtartam egy – két hét. Ily módon a szülők megismerkedhetnek az óvodai élet sajátosságaival, szokásaival, mintát kaphatnak gyermekük neveléséhez.
- A szülői értekezlet – két, három alkalom - az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a szülők nevelői szemléletformálását, a gyermekek életével kapcsolatos információcserét szolgálják.

- A gyermekek egyéni fejlődéséről „fogadóóra” keretében, - szülői kérés, óvónői javaslat és szükség szerint - tájékoztatjuk a szülőket. A kötetlen nevelőpartneri beszélgetéseket – szülői, vagy óvónői kezdeményezésre – egyeztetett időpontban bonyolítjuk le.
- A szülőkkel együtt szervezett ünnepek, rendezvények, kirándulások, a tartalmi munka megismerésén túl a bizalom légkörét, a nevelőtársi szemlélet alakulását segítik

Az óvoda és a fenntartó közötti kapcsolat

Az információk áramlását szolgálja, amelyek a kitűzött és közvetlenül a helyi viszonyokra megfogalmazott elvárásokra irányulnak. A kapcsolat szolgálja az óvodánkból kiinduló információt a tárgyi igények és a problémamegoldás kielégítését. Az Önkormányzat figyelemmel kíséri az óvoda működését. Rendszeresen egyeztetünk, tájékoztatjuk egymást, különösen az óvoda működésével kapcsolatban, pénzügyi és szervezési feladatokban.

A kapcsolattartás formái:

- napi és aktuális kapcsolatok, (polgármesterrel, jegyzővel, gazdasági vezetővel),
- bizottsági és testületi üléseken való részvétel,
- a fenntartó képviselő – testületi tagok meghívása az intézménybe,
- az önkormányzat részvétele az óvoda rendezvényein,
- az óvoda részvétele az önkormányzat rendezvényein.

Zöld sziget bölcsődével való kapcsolat

Cél:

- A gyermekek érezzék jól magukat az óvodában.
- A bölcsőde -óvoda átmenet legyen zökkenőmentes.

Feladat:

- Együttműködés a kisgyermeknevelőkkel, bölcsőde vezetőjével.

Az együttműködés formái:

- A gyermekekkel közös és kölcsönös intézménylátogatás év kezdés előtt
- Képzések, továbbképzések

Az elmúlt évek hagyományait figyelembe véve és a pozitív kapcsolati elemeket megtartva kell a kapcsolatot erősíteni. A véleménycsera a segítő szándék, egymás munkájának megismerése a cél. Közös szakmai megbeszélések lehetőségét is szeretnénk kihasználni.

Iskolával való kapcsolat

Cél:

- A gyermekek érezzék jól magukat az iskolában.
- Az óvoda-iskola átmenet legyen zökkenőmentes.

Feladat:

- Iskolalátogatás a gyermekekkel.
- Együttműködés az iskola alsós tanítóival.
- A kimenet mérése, az eredmények egyeztetése, a tapasztalatok beépítése a nevelőmunka tervezésébe és gyakorlatába.

Az együttműködés formái:

- A gyermekekkel közös és kölcsönös intézménylátogatás ősszel és tavasszal;
- Képzések, továbbképzések;
- Hospitálások (nevelési évenként két- három alkalom).

Az eddigi hagyományokat figyelembe véve és a pozitív kapcsolati elemeket megtartva kell a kapcsolatot erősíteni. A véleménycsere a segítő szándék, egymás munkájának megismerése a cél. A gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulmányainak előkészítése fokozottan hangsúlyt kap, különösen a hátrányos helyzetben élő családok gyermekeinél. Konstruktív, operatív együttműködésre van szükség. Igyekszünk elérni, hogy nagyobb érdeklődés legyen az óvodai nevelő-fejlesztő munka iránt a tanítónőkben.

Az óvodapedagógusok látogatást tesznek az első osztályban, ahol megfigyelik az előző évben elballagó gyerekek iskolai munkáját.

Fontosnak tartjuk a nevelőmunka összehangolását. Kapcsolatunkat a kölcsönös nyitottság jellemzi. Az iskola évente több alkalommal megnyitja kapuit az óvodás gyermekek előtt.

A Pedagógiai Szakszolgálattal való kapcsolat

A gyermekek problémáinak feltárására folyamatosan igénybe vesszük a pedagógiai szakszolgálat segítségét. A B.A.Z.-vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tiszaújvárosi Tagintézményével van közvetlen kapcsolatunk, az együttműködés során konkrét, gyermekre vonatkozó adatok, jelzések biztosításával a fejlődés lehetőségének segítése a feladat.

A gyermekek felzárkóztatásában, egyéni korrekciók (logopédia, pszichológia) megoldásában, fejlesztő foglalkozások szervezésében, tehetséggondozásban, az iskolaérettség megállapításában és az ezekkel kapcsolatos információk megszerzésében, nyújtanak hatékony segítséget. Megszervezik óvodánkban a fejlesztő foglalkozásokat utazó gyógypedagógus és logopédus által.

Művelődési Házzal, a kulturális intézményekkel való kapcsolat

Feladataink:

- rendezvények megtekintése, azokon való részvétel (zenés műsor, bábelőadás, táncfesztivál, kiállítás), melyek az élményszerzés és az önkifejezés lehetőségeit biztosítják.
- Az intézménynek, a programok során a gyermekek személyiségének, tudásának, ismereteinek, élmény anyagának a bővítése a célja.
- A Művelődési Ház kulturális és gyermekprogramjain részt veszünk. Igénybe vesszük a könyvtár nyújtotta lehetőségeket.

A gyermekorvossal, védőnővel való kapcsolat

- Közvetlen és tartalmas kapcsolatot alakítottunk ki, melyet a továbbiakban is fenntartunk. Hasznos információkat kapunk a gyermekek óvodáskor előtti fejlődéséről.
- A védőnő rendszeresen látogatja intézményünket, és figyelemmel kíséri a gyermekek ápoltságát.

Gyermekjóléti Szolgálattal való együttműködés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. meghatározza a gyermekjóléti alapellátások keretében a Gyermekjóléti Szolgálat működését.

- Intézményünkben kiemelt feladatként kezeljük a gyermekvédelmi tevékenységünket, a gondoskodást a törvényben meghatározottak szerint elrendelt hatósági intézkedésen alapuló ellátás és védelem érdekében.
- Az óvoda vezetője a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársával informális megállapodás szerint, illetve szükség esetén együttműködik.

A törvény 17.§ előírja, hogy az intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a 40.§ meghatározott Gyermekjóléti Szolgálatnál. Segítséget adva olyan magatartás, mulasztás, körülmény következtében kialakult állapot megváltoztatására, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

Nevelési feladatainak egyik kiemelt területét képezi a gyermekvédelem. Minden nevelési év elején felmérést készítünk az intézménybe járó gyermekek életkörülményeiről, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, illetve potenciálisan veszélyeztetett gyermekekről.

Nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel való kapcsolat (szükség esetén)

A Kárpát- medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és -lehetőségei szerint- szakmai kapcsolatot tart fenn. (Ha lehetőség adódik).

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

A feladatrendszer elemei egymást átszöve érvényesülnek, és valamennyi együtt jelenti az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. A gyermek életmegnyilvánulásaiban sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg. Ezért a feladatrendszer elemei mereven nem választhatók el egymástól, mint ahogy a tevékenységek is összefüggenek egymással.

VI.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A játék spontán, a gyermek szabadon választott, minden külső kényszertől mentes tevékenysége. Kitűnő talaja a 3-7 éves korú gyermek sokoldalú fejlesztésének, mert a játékban minden gyerek újra élheti, kipróbálhatja, gyakorolhatja az őt érő élményeket, viselkedésmódot gyakorol és elsajátít. Benne minden tanulási tartalom megjelenik, az ismeret, a jártasság, a készség.

1. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad. illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

A szabadjáték a gyermek fejlődésének alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi formája, tehát az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználni a nevelés folyamatában. A gyermekeknek sajátos világlátása van, tevékenységeiket különösen a játékban nem szabad szűken értelmeznünk. Nemcsak a tárgyi, vagy a mozgáshoz kapcsolt tevékenységeket ismerjük, hanem a „szellemi alkotást” is annak fogjuk fel, mert a gyermek gondolatban kitalálja a játék szereplőit és a játékhoz szükséges eszközöket. E tevékenység – mint minden egyéb gyermeki tevékenység – felosztható spontán és az óvodapedagógus által kezdeményezett játékokra.

3. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség.

A gyermek napjának nagy részét az általuk spontán módon kezdeményezett játékok töltik ki, de nagyon fontosnak tartjuk a megfelelő hangulat, élményforrás, és tárgyi lehetőségek megteremtését, melyek hatására a spontán játék beindul.

Ezek a játékok gazdagítják a személyiséget, de nem minden gyermeknél olyan sokoldalú, hogy önmagában elegendő lehetőségeket biztosítana az egyes képességek fejlődésére, éppen ezért szükség van a dominóra, kártyára, társasjátékokra, kirakós kockákra, puzzle-ra, lottó játékokra. A legtöbb szabályjáték megkedveltetése attól függ, hogy mennyire tudja az óvodapedagógus egyszerűsíteni a hozzájuk tartozó szabályokat.

Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában. Az óvodapedagógusnak az a feladata, hogy megfigyelje a gyerekek játékát, s megfigyeléseit, tapasztalatait felhasználja a saját nevelési céljainak elérése érdekében, és indirekt módon befolyásolja szükség esetén. A gyermek játékából megismerjük környezetét, körülötte élők magatartását, viselkedését, gyermekekhez fűződő kapcsolatukat.

Az életre nevelés is a játékból indul ki, s ebben teljesedik ki. Minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a játékhoz.

4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az elmélyült szabadjáték feltétele az élmények biztosítása. A gyermek számára sokféle benyomás, átélt esemény válhat élménnyé, s ezek mindegyike lehet játékának forrása. Különböző szituációk megteremtése az óvodapedagógus tudatos átgondolt munkáját feltételezi, indirekt módon így lehet a gyermeki világot befolyásolni. Természetesen nagyon fontos a gyermek spontán élményszerzése is. Ezeket, az élményeket nem szabad figyelmen kívül hagyni, az óvodapedagógusnak érzékeny reagáló készsége kell, hogy legyen arra, hogy a gyerekek a spontán élményeiket tevékenységekben éljék meg.

A játék tehát, mint az óvodáskorú gyermek alaptevékenysége, olyan tulajdonságokat fejleszt ki a gyermekekben, ami később a társadalomban való beilleszkedést nagymértékben elősegíti. Mind a társas kapcsolatokat, a belső, szabályok elfogadására való érzékenységet, mind az egymással szembeni toleranciát, mind a játékeszközök megbecsülését fejlesztjük a gyermeki játék megfigyelésével és irányításával.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása.
- Elegendő idő és hely biztosítása.
- A játékhoz szükséges eszközök biztosítása.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba.
- Szabályjátékok lehetőségeinek biztosítása.
- Játékeszközök mennyiségi és minőségi fejlesztése, cseréje.
- Szervezett udvari játéktevékenység biztosítása.

A fejlődés mutatói az óvodáskor végére:

- Kapcsolódjon be a közös játékba.
- Legyenek önálló, kezdeményező megnyilvánulásai.
- Alakuljanak ki pozitív érzelmei társai iránt.
- Vegyen részt aktívan az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Legyen képes szabályjátékok megtanulására, a megismert szabályokat tartsa be és kövesse.
- Fogadja el társai javaslatait, ötleteit.
- Legyen képes a saját élményeinek eljátszására.

VI.2. Verselés mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

Naponta mesélünk a gyermekeknek, nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy az elalvás előtti mesélés között. Mindkettő fontos a maga helyén és idején. A kezdeményezések anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmesekincs megismertetése, valamint a játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek adják.

1. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

2. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére

Az előszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese a tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

3. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

4. Bátorítsuk a gyermekeket arra, hogy saját vers- és mesealkotásaikon keresztül, azoknak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálásával gyakorolják az önkifejezés ezen módját.

Az óvodán kívül szerzett élményeket – ha esztétikailag elfogadható – építsük be a csoport közös élményének kialakítása érdekében.

5. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

6. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A fejlődés mutatói óvodáskor végére:

- Szívesen mond mondókát, verset, mesét.
- Tudja a megismert szavak jelentését, használja azokat.
- Megjegyzi a mese legfontosabb elemeit.
- Képes a hallottak képi megjelenítésére.
- Részt vesz a dramatikus és mimetikus játékokban.
- Van igénye a hallott irodalmi művek újra hallgatására.
- Figyelmesen tudja végighallgatni óvodapedagógusát, társait.

- Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzi mondatait.
- Tud eseményképről beszélni.

VI.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének-zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. Gazdag tárháza a magyar népdal és mondókakincs a gyermekek zenei kultúrájának fejlesztéséhez. A zenei neveléssel járó feladatok sem korlátozhatók a tevékenységek időtartamára, mert napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, vagy körjátékok játszására.

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
2. A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.
3. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
4. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
5. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
6. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A fejlődés mutatói óvodáskor végére:

- A mondókákat, az egyenletes lüktetést kiemelve, a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- Ismerik a halk és hangos, magas-mély közötti különbségeket.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, erősen eltérő belső, vagy záró motívumokról.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dalok ritmusától.
- Egyöntetűen képesek körbejárni.
- Az egyszerű, játékos, táncos mozgásokat szépen megformálják.
- Képesek térformák alakítására.
- Ütőhangszereket használnak.
- Az óvodapedagógus énekelt kérdésére egyenként énekelve válaszolni tudnak.
- A bemutatott élő zenét, hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

VI.4. Rajzolás, festés mintázás, kézi munka

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatásra és a tehetségek bátorítására, felismerésére.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Elsődleges feladatunk, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit az egész nap folyamán. A gyerekeknek egy megszokott helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag és eszköz, amivel a fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak.

Az óvodában legyen lehetőségük a gyerekeknek arra, hogy bármikor kipróbálhassák egyéni képességeiket. Feltétlenül hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. Ebben csak akkor segítsük, irányítsuk, ha elakad, ha a gyermeknek van szüksége instrukcióra. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ilyen lehetőségek mellett a gyermeki fejlődés mozgatórugója az önfejlesztés és önkifejezés lesz, hiszen a gyermek is arra törekszik, hogy alkotásai egyre inkább hasonlítsanak a valóságra. Azoknak hiányosságai újabb, pontosabb megfigyelésre készítetik, s ennek eredményei tükröződnek későbbi alkotásaiban. A tevékenységek szervezéséhez nagyon jó pedagógiai alapot adnak az évszakok váltakozásai, a természet szépségei, az ünnepek. Az ötlettől a megvalósításig főleg bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak a gyerekek.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

5. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A fejlődés mutatói óvodáskor végére:

- Képes hosszabb ideig több tulajdonságra irányítani figyelmét és megjeleníteni alkotásaiban.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, egyszerű mozgások.
- Tud képet alkotni, élmény és emlékezet alapján.
- Megfelelően használja az eszközöket.
- Felismeri az alapszíneket és árnyalatait.
- Tud tárgyakat díszíteni saját elképzelése alapján.
- Megfigyelés után tud formát mintázni.
- A színeket munkája során változatosan alkalmazza.

VI.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, melyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

4. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés mindennapján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A fejlődés mutatói óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, esztétikusan végezni gimnasztikai gyakorlatokat
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.

VI.6. A külső világ tevékeny megismerése

Ez a komplex tevékenységi forma szeretné megmutatni és érzékeltetni azt, ami a valóságban is teljes egységben van jelen.

1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét. A fák, a virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermekeknek.

3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

4. Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján. Végezzenek sorba rendezést megnevezett mennyiségi tulajdonságok és felismert szabályok szerint. A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat. Szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében.

Olyan érdekes problémahelyzeteket hozunk létre, melyekkel aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Hagyjuk a gyermekeket saját logikája szerint gondolkodni.

Az a célunk, hogy a gyermeknek segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a világot tevékenyen megismerje és megértse a maga egészében. Biztosítsunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre. A természet közeli élet szervezésével a természet szeretetére, környezettudatos magatartásforma elsajátítására kívánjuk nevelni a gyerekeket, melyben nagy segítséget nyújt a saját példaadásunk. Azt kell a gyerekekben megerősíteni, hogy milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

Legfontosabb feladatunk, hogy ismerje meg a gyerek azt a természeti környezetet, amelyben él. Arra irányítsuk figyelmét, hogy fedezze fel ennek szépségeit és értékeit.

A fejlődés mutatói óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.

- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé).
- Tevékenység során megszerzett matematikai tapasztalatokat a gyermekek valamennyi tevékenység formában alkalmazzák.

VI.7. Munka jellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermek, munka jellegű tevékenységének sajátosságai:

- a) örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- b) a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége,
- c) a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

A fejlődés mutatói az óvodáskor végére:

- Törekedjen önállóságra, vállaljon önként is feladatokat.
- Ismerje meg az eszközök használatával járó veszélyeket is.
- Teljesítse pontosan megbízatásait.
- Ismerje a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, azok használatát.
- Képes az eszközök megóvására és saját testi épségének megőrzésére.
- Legyen igénye a felfedezett kisebb hibák kijavítására.
- Gondozza, óvja a környezetében lévő növényeket.

VI.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált

környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségeinek biztosítása, kreativitásának erősítése. Az óvodapedagógus feladata a tanulást támogató környezet megteremtése, melynek során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire, ehhez a megfelelő módszerek és eszközök kiválasztása. Az eszközök kiválasztásánál törekedjen arra, hogy a rendelkezésre álló digitális anyagot és eszközöket a cél eléréséhez kritikusan használja.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban. A játékban végbemenő tanulás nem szándékos. A gyermekeknél a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán, vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek.

2. Legfőbb célkitűzésünk, az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, mely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Az óvodai tanulás szempontjából az sem mellékes, hogy milyen tapasztalatokat szereznek a gyerekek, mert ez később hatással lehet az iskolai tanulásra. Már óvodában kialakulnak annak csírái, hogy később örömmel tanul-e a gyermek, vagy képes lesz-e saját motiváltságból kiinduló erőfeszítésre a tanulás során. A belső motiváltságnak a kialakítását kezdjük meg az óvodában. A tanulási tevékenységben is az a célunk, hogy örömmel és önként vegyenek részt a gyermekeink a folyamatban. Mindig megfelelő színvonalú feladatok elé kell, hogy állítsuk a gyerekeket.

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- a) az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- b) spontán játékos tapasztalatszerzés;
- c) a játékos, cselekvéses tanulás;
- d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- f) a gyakorlati probléma megoldása.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A fejlődés mutatói óvodáskor végére:

- Tudjon önállóan konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni ismert modell alapján.
- Ismerje saját értékeit, alakuljon feladattudata.
- Törekedjen többféle megoldás keresésére.
- Szándékos figyelmének tartama érje el a 10-15 percet.
- Legyen képes gondolatait érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Különítse el a mese és a valóság elemeit.
- Fedezzen fel konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

1. *A testileg egészségesen fejlődő gyermek:*

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

2. *A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:*

a) az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

3. *Az egészségesen fejlődő gyermek:*

a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

4. *A szociálisan érett gyermek:*

a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

b) feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladat tartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

5. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

VIII. NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI

Az óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg.

A tervezésben tudatosan vesszük számításba, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző. A fejlődés dinamikája egy – egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A nevelés és tanulás tervezése egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, féléves, éves periódusokban gondoljuk át, konkrét formában tervezni inkább egy vagy kéthetes periódusokban célszerű, hiszen csakis ez esetben nyílhat lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására. A rövid időszakot átfogó tervezés lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amiben a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni.

Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés – tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni. A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.

Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.

A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvodapedagógus számára, ezért nem szükséges külön vázlatírás. Ennél fontosabb azonban, hogy feljegyzéseket vezessünk a gyermekek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni differenciált fejlesztés megtervezéséhez. A gyermekek ötleteinek, javaslatainak feljegyzése, összegyűjtése a tevékenységek sokszínűségének megtervezéséhez nyújt segítséget.

VIII.1. Egyénre szabott/differenciált fejlesztési módszerek, tehetséggondozás

A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált fejlesztés a csoport keretein belül. Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött foglalkozás keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A fejlesztés, a foglalkozás formáját ne a gyermek életkora, hanem fejlettségi szintje határozza meg.

Az óvoda feladatai, közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák megértésére és kifejtésére bátorítsuk, és képessé tesszük azok megoldására. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához mindenekelőtt az szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenykedésre és tapasztalatszerzésre.

A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata, az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól.

Tehetséggondozás az óvodai nevelésben

A tehetséggondozás fontossága:

Az óvodáskor a személyiségfejlődés egyik legmeghatározóbb szakasza, amikor a gyermekek sokoldalú érdeklődése és kiemelkedő képességei felszínre kerülhetnek. A tehetséggondozás célja nem csupán a különleges képességek felismerése, hanem azok kibontakoztatása, támogatása, a gyermek önbizalmának erősítése, és pozitív élmények nyújtása. Az óvodai

tehetséggondozás minden gyermekre kiterjed, hiszen minden gyermekben rejlenek értékek és egyedi képességek.

Célok

A gyermekek kiemelkedő képességeinek, érdeklődési területeinek felismerése és támogatása. A sokoldalú képességfejlesztés biztosítása differenciált pedagógiai módszerekkel. A gyermek önkifejezésének, kreativitásának ösztönzése. A gyermek pozitív énképének erősítése, sikerélmények biztosítása. Egyéni bánásmód alkalmazása, az inkluzív nevelés elveinek megtartásával.

Feladatok

A gyermekek érdeklődésének, játéktevékenységeinek, spontán megnyilvánulásainak megfigyelése, dokumentálása.

Egyéni és kiscsoportos foglalkozások szervezése a gyermekek erősségeinek megfelelően.

Olyan változatos tevékenységi formák biztosítása, amelyek lehetőséget adnak a tehetség kibontakoztatására (zenei, vizuális, mozgásos, logikai, anyanyelvi területeken).

Differenciált feladatadás a mindennapi tevékenységek során.

Kapcsolatfelvétel és együttműködés a szülőkkel, szakemberekkel (pszichológus, fejlesztőpedagógus, tehetségkoordinátor).

Az óvodapedagógus feladatai

- Megfigyeléssel és célzott tevékenységekkel felismeri a kiemelkedő képességeket és érdeklődési irányokat.
- Tudatosan szervezi a fejlesztő tevékenységeket, és differenciált bánásmódot alkalmaz.
- Teret ad a szabad játékban és irányított tevékenységekben a kreativitásnak, önálló problémamegoldásnak.
- Bátorítja a gyermek kezdeményezéseit, egyéni ötleteit.
- Kapcsolatot tart a családokkal, és tájékoztatja a szülőket a gyermek fejlődéséről, erősségeiről.
- Szükség esetén javasolja a gyermek bevonását tehetséggondozó programokba, műhelyekbe.
- A gyakorlatban való megjelenés Játékos, komplex tevékenységek (mese–dráma, zenei–mozgásos foglalkozások, kézműves alkotás, kísérletek, matematikai-logikai játékok).
- Projektek szervezése a gyermekek érdeklődése alapján (pl. „víz világa”, „állatok nyomában”).
- Egyéni fejlődési napló vezetése a kiemelkedő képességeket mutató gyermekekről.
- Tehetségnapok, óvodai bemutatók szervezése, ahol a gyermekek megmutathatják tudásukat, alkotásaikat.
- A sikerélmény folyamatos biztosítása, a teljesítmény elismerése, értékelése.

A fejlesztés kerete

- A teljes nevelési folyamat, minden csoporton belül a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.
- A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei.
- Önálló és irányított tapasztalatszerzés.
- Komplex foglalkozások rendszere, kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások.

VIII.2. A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása.

Napirend

A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a szabadjáték kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. Reggel, különösen tavasszal és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvös idő beköszöntével is szükséges a szabad levegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkenthetjük. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak, vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható. A napirend a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

6:30-7:30	A gyermekek folyamatos érkezése összevont csoportba.
7:30-10:30	Szabadon választott játéktevékenység. Mindennapos együtt mozgás. Testápolási teendők, folyamatos tízórai. Játékba illesztett egyéni - mikro vagy makro csoportos tevékenységek.
10:30-11:45	Játék, szabadon választott tevékenységek a szabadban. Játékba integrált tanulási tevékenységek, a tankötelezettségük megkezdését megelőző évben járók számára napi összesen 45 perces iskolafelkészítés. Séták megfigyelések tapasztalatok szerzése. Képességek fejlesztése játékosan.
11:45-15:30	Testápolási teendők, ebéd. Pihenés, alvás mesével. Ébredés, öltözködés, testápolási teendők, uzsonna.
15:30-16:30	Összevont csoportba szabadon választott tevékenységek.

Hetirend

A hetirend, a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, s nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirend különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a befogadás idején figyeljünk arra, hogy minél

lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. A nagyoknál az iskolára való felkészítés feladatai miatt a hetirend és a napirend pontosabb betartására van szükség. A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez:

Hétfő:	Mindennapos együtt mozgás Mese-vers	Mozgás
Kedd:	Mindennapos együtt mozgás Mese-vers	A környezet téri, formai, mennyiségi megismerése
Szerda:	Mindennapos együtt mozgás Mese-vers, dramatizálás	Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzéssel
Csütörtök:	Mindennapos együtt mozgás Mese-vers,	Rajzolás, mintázás, kézimunka
Péntek:	Mindennapos együtt mozgás Mese-vers,	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Heti, kétheti, havi nevelési – tanulási terv készítés.
- Hetirend és napirend összeállítása.
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése.
- A nevelőmunka folyamatos értékelése.

IX. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI RENDEZVÉNYEI

Az óvoda ünnepei:

- Télapó,
- Karácsony,
- Gyermeknap

Az óvoda-család közös rendezvényei, tevékenységei

- Farsang,
- Ballagás, évváró
- Szülői értekezletek
- Anyák napja
- Közös kirándulás,
- Sport délutánok
- Szalonnasütés

Községi rendezvények:

- Szépkorúak hete
- Karácsony
- Gyermeknap
- Falunap

Megemlékezések:

- Október 23.
- Március. 15.
- Június 4.

Az óvoda munkájában nagy szerepet kapnak az ünnepélyek, ünnepségek. Az óvodai élet szép alkalmi szint, változatosságot jelentenek a foglalkozási napok sorában. Egyaránt szolgálják az értelmi és érzelmi nevelést, szerepet kapnak a hazafias nevelésben, a fegyelemre nevelésben. Nagy teret kap az öntevékenység, az ötletek gyűjtése, lehetőséget ad hagyományok kialakítására. A sikeres szereplés önbizalmat ad a gyermekeknek.

X. INTÉZMÉNYÜNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

Az óvoda a szülők igényeit figyelembe véve, kéréseiket kielégítendő egyéb szolgáltatásokat, foglalkozásokat is szervez – az intézménybe járó gyermekek számára.

Az életkor – specifikus szolgáltatások tervszerűek és erősítik az óvoda nevelési céljainak elérését, sajátos arculatot adnak az óvodának.

A szolgáltatást végző személyek óvodapedagógiai módszerekkel a gyermeki személyiséget tisztelve, szeretve, megbecsülve, elfogadva végzik fejlesztő munkájukat.

Az óvoda által nyújtott szolgáltatások térítéses és térítésmentesek, az óvoda a nevelési időkereten kívüli időben szervezi azokat, a külön erre a célra kialakított helységben a játszósobában.

Az óvodában folyó egyéb szolgáltatások a játszósobában történnek:

- Tánc és néptánc oktatás
- Idegen nyelvtanuláshoz lehetőség biztosítása
- Fejlesztő pedagógiai foglalkozás
- Logopédiai fejlesztő foglalkozás
- Hitoktatáshoz hely biztosítása
- Tehetségfejlesztés
- Baba-mama klub

XI. GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelem komplex tevékenységrendszer, melyet a gyermeki szükségletek és jogok minél maradéktalanabb érvényesíthetősége érdekében alakítunk ki probléma-megelőző és kezelő céllal.

Két nagy területe: - a preventív gyermekvédelem
 - a problémakezelő gyermekvédelem.

A probléma megelőző gyermekvédelem hivatott arra, hogy megelőzze, elhárítsa, enyhítse azokat az ártó környezeti tényezőket, amelyek, gátol (hat) ják a gyermekek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését.

- A preventív gyermekvédelem egyik legfontosabb intézménye az óvoda. A gyermekek életük jelentős részét itt töltik. Személyiségük fejlődése során megjelenhetnek hiányosságok, problémák: teljesítmény-, viselkedés- vagy kapcsolatzavar.

Óvodánk fontos feladata, hogy megelőzzük, illetve pedagógiai, szociális eszközökkel, szükség esetén szakember bevonásával (logopédus, fejlesztő pedagógus, szociális szakember) próbáljuk segíteni a rászoruló gyermekek zavartalan fejlődését.

A megelőző gyermekvédelem differenciált nevelőmunkát, a rászorultságnak megfelelő szociális gondoskodást, valamint a gyermek érdekében a szülő támogatását, tájékoztatását foglalja magába.

A megelőző pedagógiai, pszichológiai eszközök eredménytelensége esetén a gyermeket veszélyeztető körülményekről az óvoda vezetője, mint gyermekvédelmi felelős ad tájékoztatást a Gyermekjóléti Szolgálat megfelelő szakemberének.

Az óvoda pedagógiai véleményével hozzájárulhat a különböző családi problémák törvényes rendezéséhez, különösen:

- gyermek-elhelyezési perekben
- szülői felügyeleti jogosultság szabályozásában
- a gyermek és a szülő kapcsolattartásának szabályozásában
- családlátogatások során környezettanulmány készítésében.

Óvodánk gyermekvédelmi felelőssel rendelkezik, akik közvetítők a társadalom szociális hálózata és a családok közötti információáramlásban, támogatják a segítő kapcsolatok felvételét.

A családok kezdeményezésére ellátja érdekeik képviselését:

- szociális
- nevelő-fejlesztő
- egészségügyi
- szociálpolitikai
- jogi érdekérvényesítő
- gyermekjóléti
- védelmi szolgáltatások igénybevétele esetén.

A gyermekvédelmi felelős minden évben felmérést készít a gyermekek családi helyzetéről, adott szempontok alapján feltárva a gyermekek veszélyeztetettségének leggyakoribb okait.

Feladataink:

- a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása
- veszélyeztető okok felderítése, pedagógiai eszközök segítségével a káros hatások megelőzésére való törekvés
- szükség esetén szakemberhez, szakszolgálatokhoz fordulás.

Óvodavezetői feladatok

- A gyermekek érdekeinek érvényesítése, érvényesülésének ellenőrzése.
- Gyermekbalesetek megelőzése, az ezzel kapcsolatos ügyek intézése.
- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- Egészségügyi vizsgálatok megszervezése.
- A 3. életévüket betöltött gyermekek óvodába kerülésének nyomon követése.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
- Szükség esetén hatósági intézkedés kezdeményezése.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának betartása és betartatása.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

A pedagógus alapvető feladata

- A rábízott gyermekek, nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyről (főigazgató), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Óvodapedagógusok feladatai

- Megkülönböztetés nélküli gondoskodás a gyermekekről, fokozott odafigyelés, a problémák felismerése.
- A gyermekek helyzetének felismerése.
- Adatszolgáltatás az óvodavezetőnek, gyermekvédelmi felelősnek, szakszolgálat munkatársainak, bíróságnak, ügyészségnek, rendőrségnek.
- Kapcsolattartás a szülőkkel.

XII. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

A gyermekek óvodába lépése előtt, már az óvodai jelentkezéskor törekszünk a minél jobb kapcsolat kiépítésére a családokkal, hiszen ez adja alapját a további, sikeres, bizalomra épülő együttműködésnek. Nyitott, kezdeményező szerepvállalásunkban a szülőket is biztatjuk, hogy az együttműködésben ők is kezdeményező kedvet kaphassanak.

Alapelveink:

- A szülői ház szokás-és szabályrendszerének tiszteletben tartása, elismerve elsődlegességét a nevelés terén.
- A bizalom kiépítésének elsődlegessége, a személyes kapcsolatok, a kölcsönös nyitottság szükségessége.
- Segítségnyújtás a gyermekek és szülők számára a beszoktatás, az óvodai élet és az iskolába lépés zökkenőmentességének eléréséért.
- Rendszeresség a kapcsolattartásban a kölcsönös elvárások, vélemények figyelembevételével a közös célok elérése érdekében.

A kapcsolatfelvétel formái:

- nyílt napok a leendő óvodások és szüleik részére
- az új óvodások fogadása az óvodában
- beiratkozás
- szülői fórum a leendő óvodások szülei számára
- családlátogatás. (szükség szerint)

Az együttműködés tartalma, a kapcsolattartás formái:

- “Anyás” befogadás szervezése, mely gyermeknek, szülőnek egyaránt segítséget nyújt a bizalomszerzésben, az óvodai szokások megismerésében, az egymástól való elszakadásban.
- Szükség esetén további családlátogatások szervezése.
- Szülői értekezleteket tartunk általános tájékoztatások, aktuális feladatok megbeszélése céljából.
- Biztosítjuk a fogadóórák kihasználásának lehetőségét, mely egyéni problémák felvetésére, megbeszélésére nyújt diszkrét lehetőséget.
- Közös sportdélutánok, szabadidős programok színesítik az óvoda mindennapjait.
- Óvodánkban Szülői munkaközösség működik a törvényben leírt feltételeknek eleget téve.
- Lehetőséget biztosítunk a szülők számára, hogy ők kezdeményezzenek fórumokat adott nevelési problémák megbeszélése céljából. Az óvoda ehhez vállalja szakemberek meghívását, a találkozó megszervezését.
- Informális kapcsolattartásunkat a *napi beszélgetések*, a faliújságon közzétett közérdekű hírek jellemzik.
- Fontosnak tartjuk a szülőkkel való kapcsolattartás fejlesztését, a közös programok körének bővítését, a kölcsönös bizalom és segítség erősítését.

XIII. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT ELLÁTÁSA

A fejlesztés feladatának meghatározása

- a sérülésből adódó hátrányok csökkentése
- a fogyatékból adódó sérült funkciók helyreállítása
- az ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében
- a szükséges eszközök elfogadtatása
- a sikereket segítő tulajdonságok fejlesztése

Helyzetkép

Az óvodánkban olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése történik, akik a szakértői bizottság véleménye alapján a többi gyerekkel együtt nevelhetők. A sérült és ép gyerekek a nap teljes részét együtt töltik. Az egyéni és csoportos foglalkozásokat a szakértői bizottságok javaslatait figyelembe véve szervezzük, biztosítjuk az egyéni bánásmódot a differenciált fejlesztést.

Az integrált neveléshez szükséges feltételrendszer új elemei

A csoport napirendje rugalmasan alkalmazkodik a sajátos nevelési igényű gyerekek igényeihez.

A napirend biztosítja a differenciált fejlesztést, a sajátos nevelési igény és az egyéni fejlődési sajátosságainak megfelelően.

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok rendszeresen konzultálnak, tartanak kapcsolatot a pedagógiai szakszolgálat, megyei és országos szakértői és rehabilitációs bizottságok szakembereivel.

Törekedjenek az integrált neveléshez szükséges feltételrendszer megteremtéséhez, új elemekkel bővítsék a meglévő eszközöket.

Általános cél – alapelvek

Az alapidokumentumokban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak, feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekekre nézve is érvényesek.

Cél:

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, a sérült gyermek optimális fejlődéséhez szükséges többletfeltételek biztosításával.

A **hallássérült** gyerekek elfogadtatása a halló gyerekközösséggel. A halló gyerekek segítsék a nagyothallót a napirendben való tájékozódásban, a csoport mindennapos tevékenységében. A halló gyerekek tanuljanak meg kommunikálni, közösen játszani a nagyothalló társukkal és fordítva. Az óvodában dolgozó szakemberek segítségével tanulják meg a beszédet megérteni és kommunikációs célra használni.

A **gyengénlátó** gyermek elfogadtatása a gyerekközösséggel. A tájékozódásban, az önkiszolgálás megtanításában, a tárgyak és helyük megismertetésben nyújtsanak segítséget látó társaik. Segítsék a látássérült gyermek részvételét a közös játékban, a közösséghez való

alkalmazkodásban. A látássérült gyermek legyen képes szakember segítségével a viselkedési formák elsajátítására, a közösség előtti szereplésre.

Az **enyhén értelmi sérült** gyerekek szocializálása a gyerekközösségbe. A csoport mindennapi tevékenységébe történő bevonásuk, a képességeikhez mért feladatok elvégztetése. A kognitív funkciók minél intenzívebb fejlesztése a szakemberhálózat segítségével.

Az **akadályozott beszédfejlődésű** gyermekek elfogadtatása a csoportba járó gyerekekkel. Az óvodai csoport mindennapi életébe, a közösség munkájába történő bevonásuk. A beszédben akadályozott gyerekek képesek legyenek valamilyen módon megértetni önmagukat, a szakemberek segítségével az expresszív beszédük fejlesztése. A beszédben való akadályozottságuk ellenére képesek legyenek az iskolához szükséges képességek elsajátítására.

Az **autisztikusan** sérült gyerekek másságának elfogadtatása az óvodai közösséggel. A sérülésükből adódó hátrányok kompenzálása más területeken. A sérült gyerekeknek az óvodai magatartási normák megtanítása. A szakemberek segítségével az iskolai életmódra való felkészítésük.

Alapelv:

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése során figyelembe kell venni:

- egyéni és életkori sajátosságokat
- a gyermek biológiai állapotát, személyiségét és terhelhetőségét
- a gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon a napirend során, amennyi a további önálló neveléshez szükséges
- az óvodai nevelés során érvényesüljön a komplexitás elve, az integráció és terápiás elv.

A fejlesztő tevékenység területei:

A **hallássérült** gyerekek óvodai nevelésében az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az egész napi tevékenységben megjelenik. A gyermeket minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni. Arra kell törekedni, hogy a gyermek hangmegnyilvánulásokkal, beszéddel hívja fel magára a figyelmet, így közölje kívánságait. A környezet igyekezzen a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni. Az óvodai fejlesztésben hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény állandó erősítése.

A **gyengénlátó** gyermekek főleg látásuk útján tájékozódnak, az ép látásúakhoz képest sokkal közelebbről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük vizuális megismerés útján történik. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása. A gyengénlátó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Az **enyhén értelmi fogyatékos** gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos kortársakkal való együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárscsoportban megél. A fejlesztésben kiemelt szerepe van a rendszerességnek, utánzásnak, ismétlésnek.

Az **akadályozott beszédfejlődésű, beszédfogyatékos** gyermeknél a fejlesztés középpontjában az anyanyelvi nevelés áll. A nevelési környezet szem előtt tartja az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét. Az anyanyelvi nevelés mellett kiemelt szerepet kap a mozgás, kommunikáció, viziomotoros koordinációs készség fejlesztése.

Az **autista, autisztikus** gyermekek nevelésében törekedni kell a töredékkészségek használatára, az egyéni motiváció megteremtésére. Az óvodai nevelés elsődleges feladata a

kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia. Törekedni kell a szülőkkel való együttműködésre, a természetes élethelyzetek felhasználására a fejlesztésben.

A tevékenység megszervezése

- A **hallássérült** gyermekek egyéni terápiás órán vesznek részt heti rendszerességgel teherbírásuktól függően 20-30 perces intervallumban. A terápia két fő pillére a beszédindítás, illetve az expresszív beszéd fejlesztése, valamint a hallásfejlesztés, hallási differenciálás, beszéd tisztítás
- **Gyengénlátó** gyermek a nevelés során kiemelt szerepet kap a játék, ami lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásának, hallás, tapintás, szaglás, érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség fejlesztése.
- Az **enyhén értelmi fogyatékos** értelmi sérült gyerekek kognitív funkcióinak fejlesztése kiscsoportos formában történik. A fejlesztésük kiegészül egy nagy- és finommozgás fejlesztéssel, valamint a grafomotorika, írómozgás fejlesztésével. Amennyiben szükséges kiegészül a terápia a beszéd fejlesztésével is. A terápiás órák heti rendszerességgel 20-30 percig tartanak a gyermek terhelhetőségétől függően.
- Az **akadályozott beszédfejlődésű** gyerekek egyéni terápiás órán vesznek részt, mely heti rendszerességgel terhelhetőségüktől függően 20-30 percig tart. A terápia fő feladata a beszéd indítása, grammatikai rendszer kialakítása, szókincs bővítése, valamint a kifejező beszéd fejlesztése és a beszédhangok tisztítása.
- Az **autista, autisztikus** sérült gyerekek sérülésspecifikumuknak megfelelően heti 2-3 alkalommal speciális egyéni terápiában részesülnek, melyek időtartama függ a gyerek életkorától és terhelhetőségétől.

A fejlődés várható eredményei:

A sérülés specifikumától, ennek mértékétől, a terápiás idő tartamától, a gyermek terhelhetőségétől függően változik a fejlődés üteme, valamint az eredményesség. Az optimális az lenne, ha minden gyermeket fel tudnánk készíteni az iskolai életmódra úgy, hogy fejlesztőpedagógus, illetve szakember segítségével el tudná végezni az általános iskolát. Az enyhébb esetekben az óvodai élet végére el kell érnie a gyermeknek azt a szintet, mint a kortársai.

Általános feladatok

- a sajátos nevelési igényű gyermek szakvéleményeinek, orvosi dokumentációinak elemzése, értelmezése
- tájékoztató jelleggel további szűrések, felmérések végzése, majd ezekre építve egyéni fejlesztési terv készítése
- szakmai együttműködés a gyermek nevelésében résztvevő pedagógusok között, kapcsolattartás a szülőkkel, szakmai szervezetekkel
- szakmai dokumentáció vezetése

Feladat:

- A **hallássérült** gyerekek speciális terápiával történő beszédtanítása, illetve hallásfejlesztése szakemberek segítségével. Az iskolai életmódra történő felkészítésük normál óvodai közösségben.

- **Gyengénlátó** gyerekek életkoruk és sérültségük mértéke szerint önkiszolgálás és önállóság kialakítása, környezetük valóságghú megismertetése, téri tájékozódás, jó tapinthatóság biztosítása.
- **Az értelmi sérült** gyerekek sérülés specifikus terápiában részesítése, a kognitív funkcióik fejlesztése. A saját képességeikhez és munkatempójukhoz mért feladatok segítségével iskolai életmódra történő felkészítésük.
- **Az akadályozott beszédfejlődésű** gyerekek logopédiai terápia során történő megsegítése, beszédértésük, illetve expresszív beszédük fejlesztése arra a szintre, hogy képesek legyenek a beszéddel kommunikálni. A beszédhangjaik tisztítása, iskolára történő felkészítésük.
- **Az autista, autisztikusan** sérült gyerekek szakember segítségével, sérülés specifikumának megfelelően történő fejlesztése, illetve a kognitív funkcióinak óvodai közösségben sajátos módszerekkel történő előre mozdítása.

A fejlesztés, terápia általános szempontjai

- a fejlesztés kiterjed az egész személyiségre, elősegíti a kortárs csoportba való beilleszkedését
- a gyermek iránti elvárást a fogyatékosság jellege határozza meg
- a fejlesztés során figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét
- a fejlesztés a szakértői bizottság vizsgálatának javaslataira épül
- biztosítani kell azokat az eszközöket, amelyekre a szakértői bizottság javaslatot tett
- fel kell ismerni, miben nyújtanak kiemelkedő teljesítményt
- rugalmasan szervezett keretek kialakítása az egyéni foglalkoztatáshoz

Fejlesztés tartalma

A fejlesztés során a sérülésspecifikumokhoz igazodó terápiák helyes megválasztására kell törekedni. A csoportban az egyéni fejlesztésnek összhangban kell történnie, a gyermek nevelésében és fejlesztésében résztvevő valamennyi felnőtt szoros együttműködésével. A foglalkozások anyagának a gyermek egyéni sajátosságaihoz, teherbírásához kell igazodnia. A foglalkozások felépítése során tekintettel kell lenni a komplexitásra, a képességfejlesztés mellett a gyermek személyiségfejlesztésére is. Nagyfokú empátiával kell megtalálni a gyermek hatékony motiválhatóságát, az eljárások, módszerek megválasztásában rugalmasnak, a gyermek egyéni szükségleteihez igazodónak kell lenni.

Az egyéni fejlesztési tervet beláthatóra kell elkészíteni, a fejlesztés további tartalmának a megelőző időszak eredményeire, tapasztalataira épülni.

A fejlesztés eredményességének minősítése

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető. Az egyéni fejlesztési tervek időszakos értékelése, a tájékozódó jelleggel elvégzett vizsgálatok és kontrollvizsgálatok eredményeinek összevetése viszonylag objektív képet ad a gyermek fejlődéséről, fejlesztésének sikerességéről.

Feltételek

A gyermek egyéni sajátosságaitól függően, és a szakértői bizottság javaslatainak megfelelően részben egyéni és csoportos, differenciált fejlesztésben. Fejlesztő pedagógusaink és a szakszolgálat szakemberei segítséget nyújtanak a fejlesztésben.

A képességfejlesztés tárgyi feltételeit az óvoda folyamatosan javítja, az anyagi lehetőségeihez képest. A tárgyi eszközrendszer bővítéséhez pályázati és egyéb forrásokat is igénybe veszünk, felhasználunk.

Különleges ellátást igénylő gyermekek nevelése

A törvényi kötelezettségnek eleget téve óvodai nevelő-fejlesztő munkánk a különleges ellátást igénylő gyermekek gondozásával is bővült. Ők azok a gyermekek, akik nem sajátos nevelési igényűek, de egészségi állapotuk miatt (diabétesszel, ételallergiával stb.) különleges ellátást igényelnek. E gyermekek megfelelő gondozása az egészségi állapotuk teljes körű megismerése, illetve szükség esetén a gondozásukra vonatkozó képzés elvégzése alapján valósul meg, szoros együttműködésben a szülőkkel és szükség szerint a kezelő szakorvossal.

XIII. TOVÁBBKÉPZÉSI ALAPELVEINK

A pedagógus-továbbképzés rendszeréről a 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet tartalma az irányadó.

A pedagógus a pedagógus-munkakör betöltésére jogosító oklevél megszerzését követő ötödik év szeptember hónap első munkanapjától öt éves ciklusokban vesz részt a pedagógus-továbbképzésben.

Kivételt képez a pedagógus előmeneteli rendszerben a „Gyakornok” fokozatba besorolt pedagógus a gyakornoki ideje alatt két alkalommal gyakornoki továbbképzést teljesít.

A pedagógus, a pedagógus-továbbképzést a köznevelési intézmény igazgatója által kijelölt szakmai megújító képzések, valamint a pedagógus által választható képzés elvégzésével teljesíti, melynek keretében

a) a köznevelési intézmény igazgatója által kijelölt tartalmi megújító képzés hozzájárul az adott pedagógus szakképzettséghez kapcsolódó képzésben megszerzett ismeretek és jártasság megújításához, kiegészítéséhez,

b) a pedagógus által választható képzés a pedagógus nevelő-oktató munkájához szükséges ismereteknek és készségeknek a bővítésére, fejlesztésére szolgál.

A képzéseket jelenléti, részben jelenléti, digitális képzés, távoktatási vagy folyamatba ágyazott továbbképzési szakasz formában lehet megszervezni.

A pedagógusnak az igazgatói megbízásához olyan képzésen kell részt vennie, amely hozzájárul a vezetői ismeretek megszerzéséhez, a vezetői jártasságok elsajátításához.

A képzések szervezését

- a tartalmi megújító képzések esetén a Nemzeti Közszerződési Egyetem,
- a választható képzések esetén az Oktatási Hivatal

látja el.

- Minden óvodapedagógus kötelessége a folyamatos önképzés, a pedagógiai, pszichológiai kutatások eredményeinek ismerete és gyakorlatban való alkalmazása.

- Minden pedagógus a képességeit úgy fejlessze, hogy az a nevelőközösség módszertani eszköztárának gazdagítását, a gyermekek tevékenységrendszerének fejlesztését szolgálja.
- A továbbképzéseken részt vevő dolgozó (óvodapedagógus, dajka, élelmezésvezető) felelősséggel készüljön fel, a megszerzett ismereteit adja tovább az óvoda szervezeti egységen belül.
- A továbbképzéseken megszerzett ismeretek átadásának módszerei:
 - Elméleti és gyakorlati tapasztalatok szóbeli átadása,
 - Hospitálások,
 - Elméleti anyag átadása elektronikus úton,
- Fontosnak ítéljük meg, hogy a nevelőtestület tagjai segítsék, erősítsék egymást a tanulmányaikban, a távollévők helyettesítésében, a továbbképzéseken, szervezett bemutatók alkalmával, illetve a különböző fórumokon, méltó módon képviselje intézményünket, helyi nevelési programunkat.
- Az óvoda saját arculatának megtartása, továbbfejlesztése, az óvodákban folyó szakmai munka minőségi fejlesztése útján, az újszerű pedagógiai módszerek átadásának lehetővé tételével, az egymástól való tanulás, tapasztalás, szakmai viták, pedagógiai elemző munka biztosításával.

XIV. AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az ellenőrzés rendszere az intézmény működésének egészét átszövi, kiterjed a pedagógiai és nem pedagógiai folyamatokra egyaránt.

Biztosítja, hogy az intézmény folyamatainak működése megfeleljen a szabályozóknak. Az ellenőrzés révén nyílik lehetőség a hiányosságok feltárására, megelőzésére, kizárására, javításukra, a folyamatok fejlesztésére.

A vezetői ellenőrzés rendje

Területei:

- szakmai – pedagógiai tevékenység ellenőrzése
- gazdálkodás ellenőrzése
- munkáltatói jogkörből adódó ellenőrzés
- tanügy – igazgatási feladatok ellenőrzése

A gyermekek fejlettségi szintjének mérése, értékelése, személyiségfejlődésének nyomon követése

Nevelési céljaink megvalósítása során a gyerekek fejlődését folyamatosan mérjük, értékeljük. Az ellenőrző, értékelő munkában az OviKréta felülete az irányadó

A gyermek személyiségfejlődésének nyomon követése

Minden gyermekről külön – külön adatlapot vezetünk, amit megfigyelés, beszélgetés, gyermekmunkák elemzése alapján töltünk ki. Az adatlap tartalma:

- Alapadatok
- Felügyeleti jog
- Jogviszony
- Nevelési adatok
- Csoport

- Gyermek fejlődésének nyomon követése
- Egyéb csatolt iratok
- Jelenléti ív

Fejlődés nyomon követése

A gyerekek fejlődése tevékenységek alapján csoportban és egyéni fejlődési lapon. Ez a mérés számszerű adatokat ad a gyermek elért teljesítményéről a csoportban és egyénileg.

Mérés területei:

A gyermek motoros fejlettsége

- nagymozgás
- finommozgás
- vizuomotoros mozgás

A gyermek kommunikációs fejlettsége

- beszédértés
- beszédprodukció

A gyermek szociális fejlettsége

- társas kapcsolatok
- játék
- éntfejlődés

A gyermek önállóságának fejlettsége

- önállóság
- önszabályozás
- szokások

A gyermek kognitív fejlettsége

- megismerő funkciók

A méréseket a gyerekekkel foglalkozó óvodapedagógusok végzik. Az 5-6 évesek esetén minden nevelési év elején külső szakember (logopédus) végez beszéd szint és diszlexia vizsgálatot. A fejlesztő pedagógusok szintén fejlettségi vizsgálatot végeznek. Az eredmények alapján heti egy vagy két alkalommal fejlesztő és logopédiai foglalkozáson vesznek részt a rászoruló gyerekek.

Az OviKréta felületén található csoportnapló tartalmazza:

- a csoport (fél éves) nevelési terveit, valamint annak értékelését
- hetirendet, napirendet
- befogadási tervet
- óvó-védő szabályokat
- a napi tevékenységek témáit
- a családdal való kapcsolattartás nyilvántartását
- feljegyzéseket

Négyévenként megvizsgáljuk:

- A gyermekek fejlődésére milyen hatással voltak a tervezett fejlesztési tartalmak.
- Milyen mértékben befolyásolta a nevelőtestület pedagógiai kultúráját, azonosult e vele.
- Szülői visszajelzéseket a programról.

Az értékelés módszere a dokumentumelemzés, nevelőmunka megfigyelése.

XV. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

Az intézmény Pedagógiai Programja az első számú dokumentum. Hidat képez a nevelési program és az óvodapedagógusok oktatási, fejlesztési terve között az évenként elkészülő Munkaterv.

A gyermekek egyéni fejlesztési, fejlődési dokumentumait az óvodapedagógusok készítik el.

**„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon,
Még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”**

Biblia. Péld.:22.6.

XVI. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A nevelőtestület határozata alapján visszavonásig érvényes.

Tervezett felülvizsgálat: 4 év.

2017 október 12-én szervezeti átalakítás miatt kezdeményeztük a Pedagógiai Program felülvizsgálatát.

2018. októberében az Alapprogram módosításai miatt kezdeményeztük a felülvizsgálatot.

2021-ben törvényi változások miatt kezdeményeztük a felülvizsgálatát.

2025-ben törvényi változások miatt kezdeményeztük a felülvizsgálatát

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- jogszabály módosítás
- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- részletes írásbeli előterjesztés az igazgatónak

Nyilvánosságra hozatal:

A Helyi Pedagógiai Programjának nyomtatott formája megtalálható az igazgatói szobában, ahol bármikor megtekinthető, előzetes megbeszélés alapján tájékoztatás kérhető.

A módosított Helyi Pedagógiai Program a Szülők szervezetének képviselői véleményezésével, a nevelőtestület elfogadásával, a fenntartó jóváhagyásával válik törvényessé.

Legitimációs záradék

Egyetértési jogát gyakorolta a Szülői közösség képviselője: 2025. szeptember 16.

Elfogadta az óvoda nevelőtestülete: 2025. szeptember 15.

A fenntartó jóváhagyta: 2025. szeptember 25.

Sajószöged, 2025. szeptember 01.

Bánné Bodolai Marianna
AMK főigazgató

1. MELLÉKLET

<u>AZ ÓVODA ESZKÖZNORMÁJA:</u>		
HELYISÉGEK:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
csoporszoba	gyermekcsoportonként 1	
tornaszoba	óvodánként 1	
logopédiai szoba,		
egyéni fejlesztő szoba	óvodánként 1	
játszóudvar	óvodánként 1	
óvodavezetői iroda	óvodánként 1	
óvodavezető-hely. iroda	óvodánként 1	
gazdasági vez. iroda	óvodánként 1	
nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	nincs
orvosi szoba	óvodánként 1	nincs
gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	
gyermekmosdó, WC	gyermekcsoportonként 1	
felnőtt öltöző	épületenként 1	
elkülönítő szoba	óvodánként 1	nincs
melegítőkonyha	óvodánként 1	
tálaló-mosogató, ezen belül	óvodánként 1	
felnőtt étkező	óvodánként 1	
felnőtt mosdó	épületenként 1	
felnőtt WC	épületenként 1	
mosléktároló	óvodánként 1	
egyéb raktár	óvodánként 1	
éléskamra	óvodánként 1	
szertár	óvodánként 1	
ÓVODAVEZETŐI IRODA:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
íróasztal és szék	1 -1	
tárgyalóasztal	1	
szék	2	
telefon	1	
könyvszekrény	1	
iratszekrény	1	
JÁTSZÓUDVAR:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
kerti asztal	csoportonként 1	
kerti pad	csoportonként 2	
babaház	csoportonként 1	

udvari homokozó	csoportonként 1	
takaróháló	homokozónként 1	
CSOPORTSZOBA:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
óvodai fektető	gyermekenként 1	
gyermekszék	gyermekenként 1	
gyermekasztal	gyermeklétszám	
	figyelembevételével	
fényvédő függöny	ablakonként	
szőnyeg	csoportonként a padló	
	egyötödére	
játéktartó szekrény, polc	csoportonként 2	
fektető, tároló	gyermekágyak tárolásához	
élősarok állvány	csoportonként 1	
hőmérő	csoportonként 1	
óvodapedagógus asztal	csoportonként 1	
felnőtt szék	csoportonként 2	
eszköz előkészítő asztal	csoportonként 1	
textiltároló szekrény	csoportonként 1	
edény és evőeszköz tároló	csoportonként 1	
szeméttároló / fedett/	csoportonként 1	
TORNASZOBA:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
tornapad	2	
tornaszőnyeg	1	
bordásfal	2	
óvodai többfunkciós		
mászó-készlet	1	
egyéni fejlesztést szolgáló	három gyermek egyidejű	
speciális felszerelések	foglalkoztatásához	
LOGOPÉDIAI FOGLALKOZTATÓ, EGYÉNI FEJLESZTŐ SZOBA:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
A feladat ellátási helyeken nincs logopédia fejlesztő szoba, a foglalkozások a tornaszobában történnek.		
tükör	1	
asztal	1	
szék	2	
szőnyeg	1	

GYERMEKMOSDÓ, WC:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
törülközőtartó	gyermekenként 1	
falitükör	mosdókagylónként 1	
hőmérő	helyiségenként 1	
Fogmosó-pohártartó	gyermekenként 1	
GYERMEKÖLTÖZŐ:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
öltözőrekesz, ruhatároló	gyermekenként 1	
öltözőpad	gyermekenként 1	
IGAZGATÓ HELYETTESI GAZDASÁGI VEZ. IRODA	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
asztal	felnőtt létszám szerint	
szék	felnőtt létszám szerint	
iratszekrény	2	
lemezszekrény	1	
írógépasztal és szék	1 – 1	
számítógépasztal és szék	1 – 1	
írógép	1	
telefon	1	
fax	1	
számítógép, nyomtató	1 – 1	
NEVELŐTESTÜLETI SZOBA	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	nincs
fiókos asztal	pedagógusonként 1	
szék	pedagógusonként 1	
könyvtári dokumentum	500	
könyvszekrény	2	
tükör	1	
mosdókagyló	1	
TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
fésű, fogkefe, fogmosó-pohár	felnőtt, gyerek 1 -1	
ruhakefe, körömkefe,	mosdónként 1 – 1	
szappantartó	mosdónként 1 – 1	
fésűtartó	csoportonként 1	

törülköző	felölt, gyerek 3 -3	
abrosz	asztalonként 3	
takaró	gyermekenként 1	
ágyneműhuzat,	gyermekenként 3 -3	
lepedő	gyermekenként 3 -3	

FELNÖTTEK MUNKAVÉG- ZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
szennyes ruhatároló	óvodánként 1	
mosott ruhatároló	óvodánként 1	
mosógép	óvodánként 1	
centrifuga	óvodánként 1	
vasaló	óvodánként 1	
vasalóállvány	óvodánként 1	
szárítóállvány	óvodánként 1	
takarítóeszközök	óvodánként 1	
kerti munkaeszközök	óvodánként 1	
szerszámok	óvodánként 1	
hűtőgép	óvodánként 1	
porszívó	óvodánként 1	
NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
különféle játékformák		
eszközei	a gyermekek 30%-ának	
mozgáskultúrát, mozgásfej- lődést segítő játékok	a gyermeklétszám figye- lembevételével	
ének-zene eszközei	a gyermeklétszám figye- lembevételével	
anyanyelvi fejlesztéshez	a gyermekek 30%-ának	
értelmi képességek fej- lesztéséhez	a gyermekek 30%-ának	
ábrázoló tevékenységhez	a gyermeklétszám figye- lembevételével	
(állandó feltöltés szükséges)	lembevételével	
környezet megismeréséhez	a gyermeklétszám figye-	
szükséges eszközök	lembe vételével	
munkajellegű tevékenységek	a gyermekek 30%-ának	
(folyamatos pótlás)		
videó	óvodánként 1	
televízió	óvodánként 1	

CD lejátszó	3 csoportonként 1	
diavetítő	óvodánként 1	
vetítővászon	óvodánként 1	
hangszer pedagógusoknak	óvodánként 1	
hangszer gyermekeknek	a gyermekek 30%-ának	

EGÉSZSÉG ÉS MUNKA- VÉDELMI ESZKÖZÖK:	ELŐÍRT:	PÓTLANDÓ:
Ételminta vétel készlet	óvodánként 1	
mentőláda	óvodánként 1	
gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként 1	
munkaruha	a Munka Törvénykönyve a	
	Kjt. 1993. XXXIII. tv. és az	
	óvoda közalkalmazotti sza-	
	bályzata alapján	
védőruha	az 1993. CXIII. tv. és az óvoda	
	munkavédelmi szabályzata	
	alapján	
tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi	
	szabályzata szerint	